

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Dominica Sexta Post Pascha.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

ge, & nos ad eandem sancte picque fundendas dispone: saepe, fateor, plena imperfectio- nibus sunt, nec exaudiuntur, eo quod non bene fusa, saepe enim cum superbia & animi elatione tibi eas offerimus, saepe in peccati statu funiuntur, saepe minima data occasione i. terrumpuntur. Humilitatem igitur ve- ram, quae eandem comitetur caritatem & di- lectionem, quae eandem succendat & robor, quo in iisdem persistamus, largire. Quae si impetrauerimus, vota precelque nostrae tibi acceptae futurae sunt, ac per eandem in hac vita, gratiam & in altera gloriam immorta- lem consequemur, ad quam ducere nos di- gnetur Deus Pater, & Filius, & Spiritus San- ctus Amen.

DOMINICA SEXTA
POST PASCHA.

Quae est Dominica infra octauam
Ascensionis.

Partes.

1. Quod praesentia minus sint noxia.
2. De testimonio S. Spiritus & Apostolorum.
3. De aduersi à Domino predictis.
4. Cur suos affligi velit Dominus.

Cum venerit Paracletus quem ego mittam
vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à
Patre procedit, ille testimonium perhibe-
bit de me. Ioan. 15. & 16.

FIGURA.

ELIAS Propheta & sacrificuli Baal, cum inter sese de veri Dei cultu altercarentur, his Baalim Deo vero praeferebantibus & ado- ratione dignum asserentibus, illo contra fir- miter asseuerante, & praegnantibus ratio- nibus euacuate, solum Deum Israel adoran- dum, sacrificijsque placandum; nec vllum contentio finem haberet, ita tandem inter eos conuenit: vt suo vterq; Deo sacrificium immolaret, & victimas, ac quorum Deus primus tunc ignem caelo demississet, quo sa-

crificium absumeretur, ille verum adorare Deum censeretur. Elias igitur è 12. lapidibus, in memoriam 12. tribuum Israel, aram con- stuxit, cui cum & ligna & taurum superim- posuisset, quae & aqua humectabat, quo mi- raculi dignitas foret euidentior; in genua procubuit & Deum orare coepit. Et ecce ignis subito caelo in aram delapsus ligna cor- ripuit, victimam succendit & in cineres red- egit. Testari ita Deum voluit, Elias Deum so- lum adorandum, & omni obsequio & cultu dignissimum esse, reliquos vero omni hono- re & cultu indignos. E autem a figura ad ve- ritatem descendam, dico Christum, magnum illud & honorificum crucis sacrificium caelo obtulisse, quo Deus iratus homini reconcili- atus est: altare in quo oblatum, ipsa fuit crux, ligna, plurima tormentorum genera quae petruit; i se vero victima, iniuria & impropria, quibus cum Iudaei praetercuntes imperebant, aqua fuit qua conspergebatur. Et quamuis singula haec ita se haberent, ea tamen hominum pernicia fuit, in animum inducere, vt nullaratione possent, Iesum ve- rum Deum existere, quamuis mors illius & resurrectio euidentia testimonia dedissent. Eia igitur, inquit cum Christus, egrediamur, & ad vltimum diuinitatis meae experimen- tum veniamus: Spiritum S. ecclies demit- tam, qui in forma ignea, in sacrificium ipse peragi delabatur. Atque ita lapides funda- mentales Ecclesiae meae, Apostolos inquam, corripiat & succendat, ne qua in posterum dubitandi sit occasio, sed omnes certissime credant, me non secus ac Pater verum Deum esse, & vt talem omnes, post tot diuinitatis argumenta, potentiae signa, & essentiae notas editas cõfiteantur. Hoc Euangelio hodierno contineri video, quod vt ad illius gloriam & animae vestrae salutem exponam, is ipse S. Paracletus in partem operis inuocandus, & Deiparae auxilium implorandum, qui mihi id- eo potissimum in genua prolapsi, angelicis verbis salutabimus. *Aue Maria.*

Ea semper omnium sapientum opinio fuit, nulla alia re, ingruentia aduersitate in iacula, & tribulationum mundi huius tela facilius excipi posse, in siccaque minus, quam si lon- ge ante animo voluatur ac prius quam fe-
xi-nt.

Plat. lib. de
animi tran-
quill.

Refert ex Homero Plutarch. Ulyffe post
viginri annorum peregrinationem domum
reverso, cano, qui lo- go illum prius tempo-
re nouerat, conspecto, hero, præ gaudio
expirasse, vnde & ipse lachrymari cœperit.
Hinc vero Penelopem vberum etiam lacry-
mas fudisse tradit, sed gaudij lacrymas &
exultationis: quam, hæc ille alliduo solare-
tur, & lacrymantis ab oculis lacrymas exter-
geret, non minus tamen emotus fuit, quam
si dura silex foret, aut Marpesia cautes; cum
tamen catellæ casus & interitus ipsi lacry-
mas expresserit. Cuius rei rationem Philo-
sophus non aliam esse ait, quam quod vx-
oris suæ lacrymas, subita in te iundi à mulieri-
bus solitas præuidisset, non autem catellæ
expirationem, ad quam inopinatam con-
sternatus illacrymari etiam cœpit, & vber-
tim flere.

Hæc occasione persecutionum afflictio-
numque, quas Apostolis suis prædixit in Eu-
angelio Dominus, dicta sunt, quo easdem,
dum tolerandæ obueniunt, maiori animi
constantia & robore proferrent. Periti igitur
nauceri est, pericula maris prædicere, Syrtis
& charybdim prænuntiare; boni etiam du-
cis, pericula belli prædocere: *Hæc locutus sum
vobis, ut non scandalizemini, absq; synagogis fa-
cient vos.* Verum altius textus repetendus, &
Joan. series tuenda: *Cum venerit paracletus,
quem ego mittam vobis à Patre.* Omnia hæc ex-
positurus, in duo more iam mihi consueto,
membra concionem diuidam; primo testi-
monia, quæ Spiritus S. & Apostoli de Chri-
sto dedere prosequar; In altero, persecutio-
nes quas in hac Euangelij denuntiatione ex-
andlarint, recensebo, quibus pro posse enar-
ratis, finem imponam.

Ioan. 16.
Ioan. 15. 16.

Euangelij
materia.

In vltima illa, quam coram Apostolis in
die vltimæ cœnæ, Dominus habuit, admo-
nitione & parænesi, è qua omnia Dominica-
rum post Pascha Euangelia deprompta sunt,
qua & illos consolabatur, & animū in aduer-
sis quæ passuri essent addebat; inter cætera ad
diuinitatem suam spectantia ait: Spiritum
paraclatum, quem à Patre immitteret; am-
plissimum de diuinitate sua testimonium
daturum, testificaturum inquam, verum sese
Deum esse, non vero creaturam.

*Cum venerit Paracletus, quem ego vobis mit-
tam à Patre.* Hic obsecro, Theologi notent, *ibid.*
vt Christus verbis illis hæreticos, qui post Hæreses
illius in cælos ascensum in orbem venturi veteres hoc
erant, refutarit, eorumque argumenta & ia- loco refel-
cula infregerit Dum enim ait: *Quam ego mit-* lunatur.
tam à Patre, eorum errorem iugulauit, aper-
te docens Spiritum non à Patre solum, sed &
à se, id est, Filio procedere. Dum; *Mittam à
Patre,* euidentissime demonstrat, Filium Pa-
tri consubstantialem esse, cum Pater & Fi-
lius vnum eundemque Spiritum producant,
atque ita Atrianorum errores refellit. Dum:
Qui à Patre procedit, apertissime declarauit,
Spiritum Deum esse non vero creaturam, vt
insano commento idem Atrius adstruere
ausus est: quidquid enim à Deo procedit,
Deus quoq; sit oportet, creaturæ namque è
Dei substantia non prodeunt, sed è nihilo
producunt (vilem profecto productionem!)
Denique dum ait: *Ego mittam à Patre,* ostendit,
aliam se à Patre personam esse, non ve-
ro vnam eandemque, sed distinctam; atque
ita nequissimi Sabellij errores destruit & e-
uerit.

Cum venerit Paracletus, quem ego mittam *ibid.*
vobis à Patre. A Patre se illum ait emissu- *Filius à Pa-*
rum: & bene; nam vt Filius esse suū à Patre *tre potesta-*
haber, ita & Spiritus sancti missionem ab eod- *tem Spiri-*
dem nactus est, vt & à Patre potestatem il- *tus S. mit-*
lius producendi. Pater enim æternus, vt ois- *tendi ha-*
go & fons omnis diuinitatis, à seipso Spiri- *bet*
tus S. & productionem & missionem habet, *Lib. 8.*
at ambo hæc Filius non nisi à Patre: atque *Ioan. 5.*
idcirco ait: *Mittam vobis à Patre.* Ita loqui-
tur & Hilarius in libris, quos de SS. Trinita-
te composuit: cum ipso igitur assero, quem-
admodum *criat à Patre:* eo quod simul cum
Patre creet, vtpote creandi virtutem & po-
tentiam à Patre nactus, (quia qui dat esse, dat
& qua consequuntur ad esse, quod & ipse Do-
minus in Euangelio asserit: *Non potest Filius
à se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem
facientem.*) ita etiam ab eodem & virtutem
potentiamque Spiritus S. producendi, &
hunc in mundum mittendi nactum esse &
habere.

Porro hoc loquendi ratio in Sactis litte-
ris obuia est & frequens: dictum quippe in
Gen.

Gen. est. *Pluit Dominus à Domino sulphur & ignem super Sodomam.* Filius est à Patre. Vna enim & eadem vtriusque est actio: eam tamen Filius à Patre habet: nam omnia opera Trinitatis ad extra sunt indiuisa. Ita porro hunc locum Genes. Hilar. lib. de Synodis exposuit, & Concilium sub Julio I. Pontifice maximo collectum. Sed relicta sublimi hac Theologia, ad moralem sensum delabamur, cum venerit Paracletus. Quanta horum verborum dulcedo! quam ipsa ad audiendum iucunda & suauia: cum venerit Spiritus. Ecquis, obsecro, Spiritus? non spiritus malitiæ, non peccati, non præsumptionis, non iræ, sed Spiritus Paracletus, consolationis: scientiarum doctor quique nos homines veritatem edocet. *Cum autem venerit in uos Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.*

Atque hoc innuit Apostolus, cum diceret: *Alij datur per Spiritum sermo sapientiæ, alij sermo scientiæ.* Spiritus, qui spiritibus motum, & animabus vitam donat. Vnde Propheta: *Intromitam in uos Spiritum meum.* & *Uruelus.* Designatum hoc fuit in aridis illis ossibus, quæ Deus Prophetæ monstrauit, quæ neros nacta novos & musculos & cartilagineas & pelle denuo cooperta, mouere se, at uiuere non potuerunt, donec Spiritus à quatuor ventis, id est, quatuor orbis partibus, eadem perficeret.

Cælorum orbis, ut quidem Aristoteles & constans omnia mecum Philosophorum opinio tradit, spiritum quemdam & intelligentiam æream, in tutorem & directorem habent: atque omnes axes, spheræ, sidera, Planeta à virtutibus quibusdam & potentibus intelligibilibus impelluntur: à seipsis enim nihil possunt, sed graua sunt & omnis motus expertia, sine vlla virtute, motu aut inflexu. Idem & de iustis sentiendum, qui à Spiritu S. mouentur & diriguntur, sine ipso enim omnis sensus erga res diuinas expertes forent, nec ad virtutem proni, inque bonis operibus torpidi. Ipse enim est, in quo uiuimus, mouemur & sumus. Quam dulcia igitur faucibus meis verba hæc, cum venerit Paracletus.

Quis aut qualis ille Paracletus? quidnam efficiet: quidnam potest? potest omnia, mi-

rabiliora efficiet: Deus enim est, ut Pater & sancti Filius, plurimaque munia & functiones habet; nia. ipse peritissimus ductor & director est: nam ut ventus naues ad portum propellit; ita & Spiritus ille animas ad portum cælestem dirigit ac promouet; vnde Psaltes: *Spiritus tuus bonus d. du. et me in terram rectam.* Ipse Angelorum hominumque doctor, ipse Apostolos omni genera dotauit scientia, & linguarum dono cumulauit, ita ut caperent loqui variis linguis. Oculis hyænae, ut quidem Dioscorides ait, gemma educitur, quæ futura prædicat, & obseuta reuelat, cum dormientis capiti subicitur. Ita & Spiritus Paracletus à Patre simul & Filio procedens, cordi Apostolorum iniectus, discretos eos reddidit, ut futura annuncient, secreta & abscondita reuelent, & omnium linguas nationum loquantur.

Idem Spiritus afflictorum, ærumnisque oppressorum tutor & patronus est: testatur id Apostolus dicens: *Spiritus adiuuat infirmitatem nostram.* Idem hominum Angelorumque mediator: quo eum, Ezechiei nomine nuncupat: *Ponam Spiritum meum in medio vestri.* Ipse passillanorum Achilles, debiliu robur ac fulcrum infirmorum: vnde Psalmo-graphus: *Et spiritu principali confirma me.* Ipse fidelium merces & laborantium præmia, ita Joannes in Apocalypsi, modo iam dicit Spiritus, *Et requiescant à laboribus suis.* Ipse denique animarum consolator & gaudium; testabitur hodiernum Euangelium, cum venerit Paracletus.

Quoniam obsecro Spiritus hic cælestis Spiritus S. nominibus appellatur, quot titulos & epitheta varia in sortitur. Primo appellatur *Sanctus*, vel quod cris literis nos efficiat sanctos, vel quod sit ipsa san-nomina-titas. Secundo, *Spiritus rectus*: hoc cum nomine Psalmista donauit, *Et spiritum rectum in noua in scripturis meis.* Tertio, *Spiritus bonus*. Ipse enim gratiâ in hac vita elargitur, & gloriâ sempiternam in altera; quæ vera bona sunt, utpote, quæ perdi nequeunt, & semper hominem comitantur: *Spiritus tuus bonus d. duces me in terram rectam.* Quarto, *Spiritus principalis*. Ipse namque origo, fons & principium omnium virtutum, & omnium gratiarum in anima nostra causa: *Spiritu*

principali confirma me. Quinto, Spiritus Domini. Nam qui spiritum huic habent, vere Domini sunt: corpori, mundo, & diabolo imperantes, qui vero eodem carent, non nisi serui & mera mancipia, omnibusq; rebus creatis subiecti: *Spiritus Domini super me. Paraclitus* deniq; in Euangelio hodierno dicitur: *Cum uenerit Paraclitus.* Cum autem iam iam uenerit quid facturum est: *Ille testimonium perhibebit de me,* id est, de diuinitate mea.

*Esai. 61.
Ioan. 15. 26.*

*Spiritus S.
testimoniū
necessariū
erat ad fir-
mandam
diuinitatē
Christi.
Act. 10.*

Et sane eiusmodi testimonio opus erat, quo euidens & manifesta Christi redderetur diuinitas, opus, inquam, erat, ut crederent homines, hominem Deum fuisse morti adiudicatum innoxium, passum, immortalem: crucifixum, redemptorem: & quia e opus ad idola nempe destruenda, crucem exaltandam, mundum conuertendum, Imperatores confutandos, Monarchias depumendas, respublicas expugnandas, & idiotas piscatores Philosophorum delectos conuertendos: adhuc scilicet omnia Spiritus S testimonium necessarium erat. Varia quidem olim de Christo Prophetarum testimonia dederant: *Hinc testimonium perhibent omnes Prophetae,* mille in nativitate, omnes perhibuerant creaturae, stellae, reges, Angeli, bruta quin etiam animalia, deinde & Simon, Anna uidua, Joannes Baptista, tot adeo Trinitatis testimonia quoq; videre fuit illius in baptismo, testimonia in transfiguratione, testimonia in passione, dum ipsa etiam tellus concussa tremuit, sol deliquit, passus est, mortui ad vitam surrexerunt & petrae scissae sunt. Et quamuis adeo praegnantia efficaciaque haecce fuerint, credere tamen homines non potuerunt, Jesum Christum Deum fuisse, quamobrem necesse erat Spiritum ipsum caelo descendere, & de diuinitate testimonium ferre.

Ioan. 15. 26.

Ille testimonium perhibebit de me. Et fuit profecto difficile persuadere hominibus Deum humanam naturam adsumpsisse, se erinansisse, pauperem nostri causa factum, & in cruce suffixum exspirasse. Huc pertingere humanum ingenium non poterat, nec intellectus hoc comprehendere, imo & Prophetarum omnes haec fieri non posse credebant: unde de rei grauitate & hominum incredulitate

Esai. 35.

Psal. 92.

*Spiritus S.
ter de Chri-*

conquestus Elaias exclamauit: *Quis credidit isto restitutum nostrum?* idcirco Spiritum S descendere est necesse fuit, qui amplissimum horum omnium testimonium redderet: quo ita mundi incredulitatem conuinceret, ad credendum induceret, & clamare alta voce cogeret, *Testimonia tua credibilia facta sunt nimis.*

Tertio porro Spiritus sanctus de Christo Jesu testimonium perhibuit. Primo, cum a Joanne baptizaretur, quando nimirum, descensus quo diuinitatem illius adstrueret, visibiliter in ipsum co umbae specie delapsus est, uincens Secundo, in glorioso transfigurationis triumpho, quando in nube lucida rutilantique apparuit. Tertio, in ipso Pentecostes die, fuit cum in forma ignis & flagrantium linguarum super Apostolos descendit, ut intracta & heroica constantia per omnes terrarum angulos edoceret, Jesum Christum mundi Redemptorem ac liberatorem esse. Unde Joannes in Epistolis: *Spiritus eius qui testificatur, quoniam Christus est uerus.* Cuius testimonio accensus in Euangelio Dominus ait: *Ille testimonium perhibebit de me.*

Non potuit profecto maius nec apertius diuinitatis testimonium dari, quam tantum ac talem, ad testandum ipsum Deum, Spiritum emitti. Jacob Patriarcha, audito, filium Joseph superesse & adhuc ueloci aurata aethera, domusque in tota terra Aegypti, uelut a somno expergefactus & conuictus natus est, non secus ac si fabulas narrari audisset, nec fidem filiorum uerbis adhibere poterat: sed uisit curribus, comitatu & omni suppellectile pretiosa, quam ex Aegypto asportauerant, omni dubitatione positam rem ita se habere sibi persuasit. Unde conigitur, epterioribus illis, quae Joseph miserat donis Jacob confirmatum credidisse, filium in Aegypto dominari, ac plurimis regnis cum absoluta potestate praesidere. Idem omnino hodie in Euangelio fieri uideamus: ait enim quodammodo Christus, *Uetulus sille & decrepitu mundus credere uix potest, Deum me esse: quamuis Prophetarum, filij, inquam, eius tam euidenter id designarint: at mox, ut pretiosum illum Spiritum gratis locupletem misero, aperte*

aperte videbunt Deum me esse, ille scilicet de me testimonium feret, ex eoque mundus cognosceret, non ingessisse me vitro, aut falso dignitatem hanc & diuinos mihi honores arrogasse.

Elias Propheta, designaturus verum a se Deum coli, sacrificium eidem offerre voluit, & strue lignorum congesta, & victima mactata, genibus in terram positus orauit dicens, *Domine Deus Abraham, & Isaac, & Israel, ostende hodie, quia tu es Deus Israel, & ego seruus tuus.* Vix finierat verba Prophetes, & ecce ignis caelo delapsus, victimam corripuit, & in cinerem redegit. quo viso clamante alta voce populus cepit, *Dominus ipse est Deus, Dominus ipse est Deus.* Per ignem scilicet caelo descendentem, intellexerunt eum, a quo emissus fuerat, vere Deum existere: Ita Christus, misso in Apostolos sub forma ignis Spiritu S. ipso Pentecostes die euidentissime ostendit, Deum se esse, merito igitur in Euangelio de Spiritu ait: *Ille est testimonium perhibebit de me.*

Erat inquam clarissimum diuinitatis argumentum, Spiritum sub flammæ specie in Apostolos emittere; cuius rei figura fuit ignis, quo reliquias Agni Paschalis cremari voluit olim Deus, *si quid residuum fuerit igne comburetis.* quo mysterio nihil aliud declaratur, quam Christi Iesu, agni illius immaculati, reliquias, id est, Apostolos, quos post se in mundo relicturus erat, sacro Spiritu sancti igne accendendos & cremandos, quod & in Psalmis longo ante tempore prædixerat Psalmographus. *Ignis à facie eius exarsit, carbones succensi sunt ab eo.* facies autem hoc loco patris ipse Filius est: ignis autem qui exarsit, ipse Spiritus: carbones vero Apostoli.

Inter vasa figlina cocta & non cocta, sed tantum efformata, hoc statui discrimen potest, quod iis quæ nondum caminum subiecte, festuca & lorde facile adhærescant, & minima collisione frangantur: cocta vero nullis sordibus inficiantur, nec collisa tam facile dissoluantur. Eadem quoque inter Apostolos & ceteros mundanos inueniri differentia potest; illis enim, non secus ac vasis coctis & Spiritu sancti igne induratis,

nullis vanitatis puluis, nulla voluptatum sordes adhærescant, nec vlla rerum mundanarum collisione nocet: at hic velut incocta & liquida, & nondum camini ardorem experta, ad primum aduersitatum impetum colliduntur & franguntur. Hic igitur ignis Apostolos excoxit, & aduersus omnem tribulationum afflictionumque impetum solidauit. Quod figura quadam veteri demonstrabo.

Mostravit olim Ezechiel Propheta Deus *Ezech. 37.* campum ossibus refertissimum, & ait, *Vas cinare de Ossibus istis, & dices eis, Ossa arida audite verbum Domini. Hac dicit Dominus Deus ossibus his, Ecce ego intromitam in vos spiritum, & uiuetis: & dabo super vos nervos, & succrescere faciam super vos carnes.* Et ecce dictum factum, ossa steterè in pedes nouo redanimata spiritu & fremuere ad inuicem collisa, prout Ezechiel prænuñtiauèrat Deus. Vos vero mysterij huius expositionem discite: Mundum campus ille patens denotat, ossa vero Apostolos, tãquam arida, sicca, & ab omni humore seculari succoque mundano aliena: quæ postquam Spiritu S. subintrante, reuixere, nervosa solidaque facta sunt, id est, virtutem & robur tribulationibus resistendi & aduersa quæque superandi nacta sunt. Spiritus igitur S. discipulos hac ratione confortans & solidas, clarissimum diuinitatis Christi Iesu eiusque maiestatis testimonium dedit. At hoc testimonium satis non erat, requirebatur adhæc, ipsi vt quoque Apostoli hoc testatum facerent, *Et vos testimonium perhibebitis.*

Quod & re ipsa præstitere, dum per omnia mundi climata discurrerent, Euangelium gentibus annuntiarunt: S. Petrus scilicet omnium caput, in Ponto, Bithynia, Galatia denique & Romæ: Ioannes per vniuersam Asiam, S. Paulus Antiochiæ, Cappadocia, Cypro, & c. Iacobus Major in Hispania, Minor in Palaestina, Thomas in India & apud Antipodes, Philippus in Syria, & Scythia, Bartholomæus in Armenia & Lycaonia, Mattheus in Æthiopia: Simon in Mesopotamia, Thaddæus in Perside, Adres in Achaia, aliusque sexcentis locis. Atque omnes igitur mundi angulos testimonium dederunt.

Apostoli diuinitatis Iesu Christi testimonium dederunt.

Psal. 18.

Mirabile
testimoniū
Apostolorū
de Iesu Chri-
sti diuini-
tate.

1. Cor. 4.

Isai. 43.

Iob. 38.

Ioan. 15.

eorum auditum fuit & creditum. *In omni terra exiit sonus eorum.*

Quam liquida probatio, & quam clarum diuinitatis & potentie Iesu Christi testimonium fuit, duodecim piscatores, rudes & rerum ignaros, vniuerso orbi arma mouere, formicas elephantis insultare, pygmæos aduersus gigantes & aduersus columbas gryphes insurgere, & armis adeo imparibus, arma si uidem mundi sunt prudentia, sagacitas, eloquentia, potentia, minæ, vana promissa, suppliciorum terror, voluptatum, honorum, diuitiarum, & aliarum rerum illicia: Apostolorum vero paupertas, simplicitas, humilitas, patientia, & caritas: & alie plurimæ virtutes. Explicat utrumque Apostolos in prima ad Cor. *Maledi. imur, & bened. camus: persecutionem patimur, & sustinemus: blasphemamur, & obsecramur.* Deinde & conflictu iniquo: mundus siquidem suos vento voluptatum vult abripi, & ventri & genio indulgere: Apostoli vero idola deserui, Christum in cruce adorari, spiritum in obsequium fidei subiici, cruces & afflictiones æquo animo tolerari, propriam voluntatem abnegari debere docent: atque hæc vera vitæ, doctrinæ, & diuinitatis Iesu Christi testimonia sunt, quæ Propheta innuit dicens, *Vere vos estis testes mei, dicit Dominus.*

An non euidens veritatis testimonium fuit ignaros piscatores, inertes, doctos, omnium Imp. arma & potentiam fregisse? Deus, quo potentiam suam exaltaret, olim Iob Propheta sub ænigmati inuolucro dicit, *Nunquid ingressus es thesauros niuis, aut thesauros grandinis aspexisti, quæ preparauit in diem pugnae?* quod exponens Gregorius, & nucleum allegoriæ explicans, ait: arma hæc & milites sanctos Apostolos extitisse, qui ante Spiritus sancti in mundum aduentum niue frigidiores erant. quibus tamen Deus in die pugnae, quando vniuersum mundum subiugauit, & sub potestatem suam redegit, vi voluit. Atque hæc ratione amplissimum de Christo Iesu testimonium debere, miraculis inquam, verbis ac vitæ sanctitate omnia siquidem testimonia intellexit CHRIS-
tus ait, *Et vos testimonium perhibebis.*

Vos, inquam, quibus omnia mea secreta patent, qui singula miracula mea vidistis, qui toties doctrinam meam audiuistis, qui vitæ quam duxi rationem perspectissimam habetis: de Iesu Iem loqui potestis, & velut testes oculati testimonium reddere poteritis. Quod Petrum reipsa præstitisse ex Actis Apostolorum manifestum est *Hunc Deus suscitauit tertia die & dedit eum manifestum fieri omni populo, sed resistibus præor. inatis à Deo nobis qui manducamus & bibimus cum illo postquam resurrexit à mortuis.*

Tria ad testimonio auctoritatem conciliandam necessaria sunt, ne vt vafum aut immiautum reiciatur. Primo vt testis de re, quam testatur, certus sit nec opinetur solum dubitans & vacillans, sed certa quadam scientia eam perspectam habeat. Secundo, vt constanter veritatem profiteatur. Tertio, vt omni exceptione maior sit, omni culpa vacans, nec vlla in re reprehendendus. Tria hæc quam perfecte in Apostolis reperire fuerit, dici non potest: primo enim testabantur ea, quæ oculis vidissent: Audite vt hoc Ioannes de se suisque condiscipulis in epistola testetur, *Quod viderimus, quod audiuimus, & manus nostra contrectauerunt de verbo vite, & Petrus in sua, Non incertas fabulas secuti, sed speculatores facti illius magnitudinis.* ac deinde omnes in genere Apostoli: *Non possumus quæ vidimus & audivimus non loqui, &c.* Deinde infractè & constanter admodum, sine vllò mortis metu, nullis supplicijs exterriti, veritatem elocuti sunt, denique adeo sancte pietate vitam instituerunt, nulla vt in re digni vel minima reprehensione forent. Idcirco præceptor probitatem eorum & sufficientiam perspectam habens, & testimonio ferendo idoneus sciens, ait, *Et vos testimonium perhibebitis.*

Non solus autem Apostolos hic allocutus est, sed & omnes in genere religiosos, quibus ex vi voti, de Iesu Christi paupertate, humilitate, & obedientia testimonium ferre incumbit, vt qui ab initio cum ipso fuerunt, id est, à tot iam annis cum ipso conuersati sunt, illiusque se obsequio manciparunt. Quadrant hæc etiam in cõcionatores, veros Iesu Christi illiusque Euangelij præcones, horum

Act. 10.

*Tria in-
te-
ste-
verore-
quiritur.*

1. Ioan. 1.

2. Pet. 1.

Act. 4.

*Religioso-
rum est re-
stimonium
dare pau-
perate &
humilitate
de Christo.*

rum namque est, de cruce illius & amore passioneque luculentissimum testimonium ferre, honestam nimirum vitam instituen- do, humilitatē sectando, & mundum contem- nendo. Vx autem iis qui locus egisse cō- perti fuerint, infame siquidem est & deplo- randum, sibi perniciem creare alios nihilo- minus ad gloriam euocare.

Deut. 29.

Gaditæ & Rubenitæ quamvis aliis tribu- bus auxilia & suppetias tulissent, & arma in terra promissionis cōparanda subministras- sent, tamen in eadem cōmorari noluerunt, aut stabilem fortunarum suarum sedē ibi fi- gere, sed alias ad habitandū sedes haud pro- cul à Iordane delegerunt, quod locus ille & pascuus & campeltris esset pascendis gregi- bus peraccommodus. Infelices igitur illi, qui cœlo neglecto, rebusq; cœlestibus pro- culcatis, caducis vitæ huius bonis contenti viuunt: quo brutali suo appetitui & concu- piscentiæ carnali medijs comodiusque sa- tisfaciant, atque ita gloria cœlesti, quæ tum Deo tum Angelis communis est excidunt.

Isai. 13.

Vos igitur concionatores Isaiaē consulē- mundus ti credite, illius vocem audite, *Super mon- tem caliginosum leuate signum, exalate vocem, ginosis est. leuate manum.* Cæterum mons ille obscurus & caliginosus ipse mundus est, erroribus plenus, ignorantia tenebris oblitus: in quo Prædicatores signum, id est, crucem, quæ ab omnibus omnino hominibus contemnitur, leuare iubentur, pœnitentiam sc. denuntia- re, afflictiones, labores & cruciatus in signū proponere. In quo etiam eos vocem exalta- re Deus præcipit, aduersus peccata & vitia cum spiritus ardore & zelo detonare: manus quoque attollere, manum scilicet operi ad- mouendo, vt nimirum opere compleant, quod verbis docuerit. Hoc nempe pacto vi- tam instituere, est bonum de Christo Iesu testimonium ferre; & hoc ipsum erat, quod prima concionis parte deducere decreuerat: secundam iam aggrediat, in qua hæc verba: *Hæc locutus sum vobis, et non scandalizemini, explicanda suscipi.*

Joan. 16.

III. Christus A- postolis suis tribulatio- nes pdicit.

Christus igitur, postquā Apostolos post mortē suam testimonium perhibiturus dixisset, aduersitatesque & persecutiones va- rias ob testimonium hoc subeant, piquis

Tom. 1. Pars Hyemalis.

nuisse: solari quoque eos & dolorem è ver- bis prioribus cōceptum lenire voluit, simul edocens æquam rebus in aduersis & lætis mentē seruare. Filii Israel cum grauius an- gerentur, & hostili iugo premerentur, opē cœlestem implorarunt, & ad Deum confu- gerunt, qui sospitorem iis misit Aod no- mine ambidextrum, & sinistra tam prom- pte vtentem quā dextra, vt ducis huius do- tes homini iusto accommodem, dico inter illius perfectiones primā esse, aduersa simul & prospera æqua mente perferre, & in vtri- que æque fortem esse.

Callianus autem allegoriam hanc expo- nens, ait per manum dextrā prosperitatem spirituales designari, huius digiti sunt de- uotio; rerum spiritualium dulcedo, cordis teneritas, dominium in concupiscentiam carnis atque omnium visibilium rerum cō- temptus: per sinistram vero aduersitatem spirituales cuius digiti sunt tentatio per tri- bulationes, deuotionis carentia, exiguus erga res spirituales affectus, cordis ariditas, & spiritus tristitia. Beata igitur anima illa quæ duabus hisce manibus prudenter vti- tur: plurimi namque dextra abutuntur, dum in prosperis insoleseunt & sublimia de se co- gitant: alii vero sinistra, dum aduersis deici- untur.

Equidem per dextram illam, prosperita- tem temporalem designari crediderim, cuius digiti sunt honor, sanitas, pulchritudo, diuitiæ, nobilitas: per sinistram autem, ad- uersitatem temporalem, cui hos assigno di- gitos, infamiā, egestatem, morbos, ignobili- tatem & persecutiones. Hæc nimirum vtra- que mundi manus est, at adeo lectu difficilis vt vnam sine altera nec ipse Salomon postu- lare voluerit, dicens, *Mendicitatē & diuitias ne dederis mihi.* Solus Apostolus scite vtra- que vti nouit, *Ego enim didici, in quibus sum, suscipiens esse. Scio & humiliari, scio & abunda- re (bique in omnibus instructus sum) & satiari & e urre & abundare & penuriam pati, om- ia possum in eo, qui me confortat.* Apparet hinc ad oculum, quam Paulus ambidexter fuerit: quem vnam omnes imitentur. Deus autē cum vtraq; suos feriat, æquabilitatē mentis in percussis exoptat.

Aduersitas & prosperi- tat duæ mū- di manus sunt.

Prov. 30.

P. ilipp. 4.

Simile.

Ecc1. 12.

Solent fabri ferrarii haud procul à fornace habere frigidam : sine igne namque ferrum aptare nō possent, nec sine aqua temperare ; fabros imitari etiam consuevit Deus : modo enim prosperitates hominib. elargitur, quibus velut aqua eos aspergat, modo aduersitatum igne excoquit. Vnde Ecclesiasticus:

Psal. 65.

Ioan. 16.

In igne probatur aurum : homines receptibiles in camino humiliationis : quo loco alia versio legit, Homines acceptabile, suppledo, sunt. Idco sancti clamare corā Deo dicuntur: Transiimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium. Hæc igitur dicta sunt occasione verborum: *Hac locutus sum vobis, et non scandalizemini.* i.e. dum aduersitates in caput vestrum ingruent, quas vobis modo prædico, nolite offendi, aut nimium quantum deiici, neque enim vos deseram, sed Spiritum paracletum vobis mittam, qui in aduersis vos consolaturus, & auxilium laturus est. Admirabile templi salomonici fabricam & situm dum Ezechiel descripsisset, ad finē subnectit, dicens: *Ab hoc templo aqua egrediuntur usque ad mare, et fluunt, & aquas ipsius maris dulces efficiunt: pisces vero quos producebant, quæto mysterium: quo aliud non declaratur, quam tribulationes & ærumnas, quibus iusti in hoc mundo, etsi ingens lateq; stagnas mare efficere videantur, mox vt suauissimis diuinarum consolationū, quæ è templo illo admirabili, i.e. Christo Iesu, promanant, a-*

Ezech. 47.

Allegoria e gregia.

quis conspersæ fuerint & tinctæ, dulces & iucundas reddi, ac plurimos in iisdem piscis progigni, i.e. plurimorum meritorum causas existere. Atque hoc est, quod Dominus Apostolos suos edocere voluit, dum ait: Hac locutus sum vobis, et non scandalizemini.

Ioan. 16.

Quamprimum vt eos testimonium duros dixit, tribulationes mox & afflictiones, quæ hæc in functione eos manerent, subiūxit: ad quarum auditum ne forsitan animū desponderent, consolatur eos & dolorem pellere conatur. Nam vt terra herbis, quas ex seipsa producit vires suppeditat, vt sine vilo hominum adminiculo & crescant, germinant, & florent: iis vero quas humana plantauit industria, aut hortulani manus, nihil præter succum & humorem elargitur,

Simile.

ita vt nisi manus plantatoris succurrat & adminiculetur, peritura sint: sic etiā mundus hic cum mundanis, fillis inquam & geminibus suis, agit, hos enim fouet, honoribus & voluptatibus beat, amplectitur, stringit: iustos autem & electos, filios Dei carissimos. *Ioan. 16.* contemnit, vilipendit & negligit, imo tantum abest, eos vt exosculetur, vt etiam quam potest acerbissime illos affligat & ex cruciet. Huc respexisse crediderim Christum, cum Apostolis diceret, *Si de mundo fuissetis, mundus, quod suum erat diligeret: quia uero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.* Hinc quoque Plates coram Domino cōfiteretur, dicens: *Tibi derelictus est pauper, iustus scilicet, qui paupertatē voluntariam amplexus est, atque instar pupilli & orphanæ ab omni se mundano gaudio lequestrauit, quod varias tribulationes experitur: verum huic orphano tu eris adiutor, atque aderes, ne in aduersitatibus succumbat: ex mēte scilicet. Euangelii in quo legimus: Hac locutus sum vobis, et non scandalizemini.*

Labores & tribulationes discipulis in Euangelii prædicatione euenturas prænuntiat, eademq; ratione docet, iustos & pios scandalizari non debere, aut velut rem nouam suspicere, si afflictionibus & ærumnis interdum exagitentur & exerceantur, interea dum hic viuunt: multas quidē ob causas iustis eadem Deus immittere consuevit, quarū tres præcipuas referam. Primo, quod ingentem semper utilitatem & cōmodum secum trahant: quod è prosperitatibus, quæ illarum contrarium sunt, facile intelligi potest, nam, vt olim Aristor. multis in locis docuit: *Con-* **Lib. 2. de ge-** **trariarum causarum c. ntrarij effectus,** adeo vt si **uer. 13.** **et 13.** vnum malum progignat: alterū bonum proferre debeat. Mundi autem prosperitas Dei semper obliuionē inducit: vnde Propheta: *Homo cum in bon. re esset, non intellexit, & nobilis cōditionis suæ oblitus est.* Seræca item in eundem sensum, *Fortuna quem nimis fouet, stultum facit,* atque ex hac obliuione superbia quædam & fastus intolerabilis procedit, si Psalmographo dicenti, *In labore hominum non sunt, & cum hominibus flagellabuntur, idco tenuit eos superbia, fides habeatur.* Omnis siquidem prosperis insolescentes, animæ suæ damnata

Psal. 9.

Iustus orphano colatus.

IV. Rationes variæ curis tribulationes immittat. De.

Lib. 2. de ge-

Psal. 48.

damnum incurrunt, & in voluptatu campo deliciarumq; periculum aduent, teste Poeta, *Luxuriant animi rebus plerumq; secundu.*

Nec facile est aqua comoda mente pati.

Cum igitur prosperitas, malacia ac mundi huius tranquillitas horu omnium causa sit; credendum est e contra, aduersitatem & tribulationum procella, qua illius oppositum est, bonorum omnium causam esse, atque homini miseriam suam in mentem reuocare & infinitam homini misericordia animo illius insculpere. Hinc bene Magnus Boetius:

Plus hominibus reor aduersam quam prosperam prodesse fortunam; & post eum Magnus Gregor. Nisi tribulationis essent, homines obliuiscerentur Dei, tribulationes qua nos hic premunt, ad Deum ire compellunt. Cuius rei egregiam in Genesi figuram legimus.

Gen. 16. Agar Saræ ancilla, quod superba & elata esset, atq; heram potius ageret, domo Abrahæ exacta fuit, & in desertum ac solitudinē pulsa: vbi Angelus eam compellauit, dicens:

Reuertere ad dominam tuam, & humiliare sub manu il ius. Quam figuram exponens August. ait: ideo potissimum ancillam hanc afflictionibus & arumnis vexatam fuisse, vt hac ratione ad dominam reuerteretur, Ad hoc, inquit, ancilla affligitur, vt reuertatur. Cui etiam Psalmista accedens longe ante, ait:

Tribulationem & dolorem inueni, & nomen Domini inuocaui, vt auxiliaretur. & suppetias ferret.

Tribulatio ad beatitudinē acquirendam conducunt. *Secundo, idcirco Deus tribulationibus iustos exagitari cruciariq; interdum permittit, quod ipsæ ad salutem beatitudinem que sempiternam obtinendam in primis necessaria sint. Testatur id Christus ipse, cum non aliud sibi ad gloriam ad eundam, nisi per seruposam tribulationum semitam paruisse iter confirmat: Oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam. Si ipsum Dominum necesse fuerit pati, quo gloriam adiret, an non multo magis nos, qui non nisi peccatores sumus, & omni flagitiorum genere coperti, tribulationum iter calcare, & laboru semitam ingredi pa. est. Atque ita argumentatur Bernardus, dum quodam in loco ait:*

Si oportuit Christum pati, & ita intrare in regnum suum, quomodo nos miseri intrabimus in regnum

non nostrum, nisi prius patiamur? Vnde etiam exclamat Apostolus Petrus, (clamante obsecro audite, Christus, inquit, pro nobis passus est, nobis relinquens e. emplum, vt sequamur vestigia eius. Ipsa igitur tribulatio cæli ianua; de qua merito illud Prophetæ usurpare possumus: Hac porta Domini, iusti intrabunt per eam.

Tertiam immiffarum calamitatum afflictionumq; statuere causam licet, vt his gustatis certissimum iusti prædestinationis argumentum hinc colligerent, & gloriæ æternæ velut arrhâ acciperent. Testatur id ipsum Bernardus, qui in homilia non est dicere veritus: *Qui in hoc mundo flagellari non meretur, in alio torquetur.* Tribulationi ideo vnica: salutē suam adscribens Psalmes, dum ait: *Castigans castigauit me Dominus, tribulationu suarum scilicet virga, & morti non tradidit me, id est, salutis hæc meæ causa extitit, & soli huic, quod mortem perennem euaserim, adscribere debeo. Idem & proficitur Tobias, dum immensas Deo ob tribulationes immiffas gratias agit, vitamq; suam illis attribuit: Benedico te Domine Deus Israel, quia tu castigasti me, & tu saluasti me.*

Ipsæ igitur certissima prædestinationis sunt signa, æternæ beatitudinis arrhâ, securissima ad cœlum via; hominibus in primis vtilis, iustis horribiles & ad animaru salutē maxime necessaria. Ideo nemo scandalizetur aut offendatur, si quâdo sibi eas immitti cernat; nemo iis inuitus humeros supponat, nemo dum ingruūt, indignetur; sed omnes libentereas suscipiāt, ambabus manibus amplectantur, atque generose illas perferant. Fœlix igitur, hanc qui crucem in hoc mundo gestat; per hanc enim recta ad gloriam cœlestem patet via.

Tribulatio num enco mium.

Quamobrem, Catholici Auditores, cum Christus Dominus gratia nobis sua & infinita misericordia spiritum paracletum promittat, cuius iam vires potentiamque à me audistis, quas & melius cognoscetis, si sancto hoc Pentecostes die, ad illius dona & charismata recipienda vos dignos capaceq; reddideritis. Animos, quæso, vestros disponite, & cordis habitaculum ad tantum tamque eximium, ac magnificum hospitē recipendum

Conclusio.

Quid ad accipiendum Spiritum S. necessariu sit.

piendū præparate : quod vt præsteris digne, permulta vobis sunt necessaria primo singularis quædam animi mundicies; neq; enim in loco sordido putidoque, aut peccatorum mephitim redolente cōmorari vult, vt alibi Salomon ait, & in Euangelio Dominus, *Beati mundo corde*. Secundo omnium virtutum ornatus & nitor, tam extrinsecus quam intrinsecus, de quo locutus est Psalmista: *Omnis gloria filia regis ab intus, in simbriis aureis circumamicta varietatibus*. Tertio tam animi quam cordis humilitas, nam, *Qui se humiliat exaltabitur*. Quarto feruens & assidua oratio, vnde Euangelista: *Dabit Spiritus in bonum petentibus se, & Sapiens: Inuocauit, & venit in me Spiritus sapientia*.

Præter etiam hæc requiritur singularis quædā animi tranquillitas, & perpetua conscientia quies & pax. Scriptum namque legimus: *In pace factus est locus eius*. Et hæc est, quam toties Apostolus fidelibus precatur, *Pacem habere, & Deus pacis, & dilectionis erit vobis*. Post quæ deinde dicitur: *Ad eum venimus*. Hæc igitur media sunt, quibus recipi haberiq; Spiritus S. potest: vestrum vero est eadem vlturpare, vestrum est in afflictionibus perseverare, nec tribulationibus superuenientibus animo deiici; at patienter & heroice easdem ferre: interea dum ipse silentium facio, atque operi huic coronam impono.

Tu autem, Domine Iesu, æterne ab æterno & omnipotenti Patre Deus, cuius diuinitatem potentiamq; Angeli simul & homi-

nes Prophetæ ac Reges, Apostoli quoq; & ipse Spiritus sanctus, testati sunt, Spiritus inquam, quem hodie in terram te missurum spondes, quo de te & veritate testimonium perhibeat; eundem nobis, obsecro, mitte; non quidem vt te Deum esse testetur (neq; enim iam dubitamus, sed firmiter credimus Deum te non secus atque hominem esse, quamquam hominum caput & Redemptorem) sed ita eum dimitte, vt olim in Apostolos eum descendere fecisti, vt in lege nos tua erudiat, & in fide cōfirmet, amorē in nobis tuum succendat, & mundanum penitus extinguat. Mitte, inquam illum, vt omnibus nos linguis loqui, atq; in benedictiones, maledictiones, in virtutes vitia, in bona exempla scandala, in laudem & gloriam iniurias & opprobria doceat cōuertere. Gloriosum illum Spiritum mitte, vt ita te laudare discamus, in cultu & obsequio nominis ille tui nos roboret, in tolerandis aduersis constantiam suggerat, in mediis tempestatibus constitutos consoletur. Mitte eum, vt in aduersis defensor, in lætis moderator, in ignorantia doctor, in necessitatibus pater, in periculis sit conductor; noster deniq; nauclerus, quo in mundi huius oceano tam securam instituiamus nauigationem, vt æternæ beatitudinis portum intrare valeamus; ad quem Pater æternus, Filius vnigenitus, ac Paracletus Spiritus nos deducere dignentur.

Amen.

Docebo iniquos vias tuas, & impii ad te conuertentur.

Psal. 50.

F I N I S.